

POSTANOWIENIE

15 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 15 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa B. S. i M. S.
przeciwko X. Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej X. Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 16 grudnia 2021 r., V ACa 43/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od X. Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz B. S. i M. S. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany X. Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 16 grudnia 2021 r. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) celem wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy: czy kryterium istoty stosunku prawnego w rozumieniu art. 353¹ k.c. należy pojmować generalnie jako dyrektywę przestrzegania pewnych zasadniczych znamion stosunku zobowiązaniowego w ogólności, czy też powołane kryterium powinno być

dookreślane każdorazowo z uwzględnieniem charakteru i specyfiki danego typu stosunku prawnego; oraz czy w sytuacji stwierdzenia przez sąd bezskuteczności postanowienia, z którego wynika, że spłata rat kapitałowo-odsetkowych następuje w złotych polskich po przeliczeniu według kursu sprzedaży waluty obcej z tabeli kursowej banku, świadczenia kredytobiorcy spełniane z pominięciem spornych postanowień stanowią świadczenia nienależne w rozumieniu art. 410 w zw. z art. 405 k.c., czy też, zważywszy, że spłata rat kapitałowo-odsetkowych kredytu następowała na podstawie postanowienia wprowadzonego do umowy kredytu aneksem, umożliwiającemu kredytobiorcy spłatę bezpośrednio w walucie obcej, tj. na innej podstawie niż uznane za bezskuteczne postanowienie umowne, nie są świadczeniami nienależnymi w rozumieniu art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

W odpowiedzi na skargę powodowie wniesli o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne i ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie (zob. m.in. postanowienia SN z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Skarga kasacyjna pozwanego powyższych wymogów nie spełnia. Skarżący nie przedstawił argumentów prawnych, które prowadziłyby do rozbieżnych ocen w zakresie sformułowanych zagadnień prawnych, w tym z uwzględnieniem dotychczasowego dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Przedstawione w skardze zagadnienia prawne są faktycznie pytaniem o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy oraz polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa.

Zwrócić uwagę należy również, że skutki zawarcia aneksu do umowy kredytu, zawierającej niedozwolone postanowienia, były już przedmiotem obszernych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. uchwałę z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, a także m.in. wyroki z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, i z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 676/22) oraz TSUE (wyroki: z 21 lutego 2013 r., C-472/11, pkt 31 i 35; z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, pkt 46-49, i z 9 lipca 2020 r., C-452/18, pkt 25-28). Nie budzi wątpliwości, że postanowienie abuzywne należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejące, a pobrane na jego podstawie świadczenia – za nienależne i podlegające zwrotowi (zob. wyroki z 21 grudnia 2016 r. w połączonych sprawach C-154/15, C-307/15 i C-308/15, pkt 61-66, z 14 marca 2019 r., C-118/17, pkt 41 i 44). Oznacza to, że świadczenia spełnione na podstawie takiej umowy podlegają zwrotowi stosownie do reżimu zwrotu nienależnego świadczenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że taki sposób redakcji umowy jak w przedmiotowej sprawie i zamieszczenie w niej klauzul indeksacyjnych prowadzi co do zasady do jej unicestwienia. Określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron (zob. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18). W razie stwierdzenia abuzywności klauzuli ryzyka walutowego uznaje się, że utrzymanie umowy nie jest możliwe,

co dotyczy także klauzul przeliczeniowych przewidujących *spread* walutowy (zob. wyrok SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

[ał]

[W.R.]